

## Kúria

### végzés

**Az ügy száma:** Bfv.II.1290/2016/8.  
**A határozat szintje:** felülvizsgálat  
**A tanács tagjai:** . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke  
                              . Krecsik Eldoróda előadó bíró  
                              Szalai Csabáné Dr. Horváth Katalin bíró

**Az eljárás helye:**  
**Az eljárás formája:** tanácsülés  
**Az ülés napja:** 2017. március 20.  
**Az ügy tárgya:** zsarolás büntette és más bűncselekmények  
**Terhelt(ek):** ... I. rendű terhelt

**Elsőfok:** Járásbíróság, 6.B.169/2013/51., ítélet, tárgyalás, 2015.  
március 11.  
**Másodfok:** Törvényszék Bf.311/2015/13., ítélet, tárgyalás, 2015.  
november 24.  
**Harmadfok:** -  
**Az indítvány előterjesztője:** ... I. rendű terhelt

**Az indítvány iránya:** a terhelt javára

### Rendelkező rész

A Kúria a Keszthelyi Járásbíróság 6.B.169/2013/51. számú ítéletét, illetőleg a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.311/2015/13. számú ítéletét ... I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### Indokolás

#### I.

- [1] A zsarolás büntette és más bűncselekmény miatt ... és társa ellen indult büntető ügyben a Keszthelyi Járásbíróság a 2015. március 11-én meghozott és kihirdetett 6.B.169/2013/51. számú ítéletében ... I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki:
- 2 rendbeli társtettesként elkövetett zsarolás büntetében, melyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett [2012. évi C. törvény – továbbiakban: Btk. – 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], és

- társtettesként elkövetett zsarolás büntetében [Btk. 367. § (1) bekezdés].

[2] Ezért őt, mint visszaesőt – halmazati büntetésül – 4 év 10 hónap szabadságvesztés büntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg.

Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

Rendelkezett a magánfelek által előterjesztett polgári jogi igényről, a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletét ... I. rendű terhelt tekintetében az ügyész tudomásul vette, az ítélet ellen az I. rendű terhelt és védője elsősorban felmentésért, másodsorban a büntetés enyhítése végett jelentett be fellebbezést.

[4] A Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2015. november 24-én tartott nyilvános tárgyaláson meghozott és kihirdetett Bf.311/2015/13. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta ... I. rendű terhelt cselekményeit:

- 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett zsarolás bünteténél [1978. évi IV. törvény – továbbiakban: korábbi Btk. – 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont],

- 1 rendbeli társtettesként elkövetett zsarolás bünteténél [korábbi Btk. 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], és

- 1 rendbeli társtettesként elkövetett zsarolás bünteténél [korábbi Btk. 323. § (1) bekezdés] minősítette.

Megállapította, hogy az I. rendű terhelt többszörös visszaeső, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg, és kimondta, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A polgári jogi igény tekintetében hozott elsőbírói rendelkezést pontosította.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

## II.

[5] A jogerős ítélet ellen ... I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Azt kifogásolta, hogy a másodfokú eljárásban a súlyosítási tilalom figyelmen kívül hagyásával, valamint a Büntető Törvénykönyv 2. §-ában szabályozott, a törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés megsértésével került sor az elkövetéskori szabályok alkalmazása miatt:

- a többszörös visszaesői minőségének megállapítására,

- a végrehajtási fokozat fegyházban történő megállapítására,

- a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményének a megvonására.

Ezért törvényes határozat meghozatalát indítványozta.

[6] A Legfőbb Ügyészség a BF.1301/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta. Az eljárási szabálysértés támadása körében álláspontját azzal indokolta, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának a terhelt terhére történő megváltoztatása nem esik súlyosítási tilalom alá. A terhelt előző elítéléseire figyelemmel a többszörös visszaesői minőség megállapítását aggálymentesnek ítélte meg. Ebből következően pedig a törvény kötelező rendelkezése folytán kellett a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát megállapítani és terheltet a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből kizárni (BF.1301/2016.).

## III.

[7] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

1.

- [8] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítvány tartalma szerinti – a Be. 416. § (1) bekezdés b) és d) pontjában meghatározott – okból, valamint – a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében – hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül. Ennek során a felülvizsgálati indítványt érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
- [9] Elöljáróban jegyzi meg a Kúria, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok alapján kerülhet sor.
- [10] A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel csak az indítványban megjelölt felülvizsgálati ok, valamint – a hivatkozott rendelkezés (5) bekezdése alapján hivatalból folytatandó vizsgálat keretében – a 416. § (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti eljárási szabálysértések tekintetében folytathatja le a felülvizsgálatot.
- [11] A tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. Annak vizsgálatánál tehát, hogy a bűnösség megállapítása, vagy a cselekmény jogi minősítése törvényes-e, csak a jogerős határozatban megállapított irányadó tényállás vehető figyelembe. Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak helye nincs [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

2.

- [12] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [13] A büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés megsértésére való hivatkozással ennek megfelelően akkor van helye felülvizsgálatnak, ha azáltal – akár a bűncselekmény törvénysértő minősítése, akár a büntetőjog más szabályának megsértése folytán – a bíróság törvénysértő büntetést szabott ki vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést.
- [14] A hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény alapján kell elbírálni. A (2) bekezdés értelmében, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.
- [15] Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 2. §-a alapján a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.
- [16] Következtes a bírói gyakorlat abban, hogy a Btk. 2. §-ának alkalmazása kapcsán az adott időpontban hatályban lévő büntető anyagi jogi szabály csak egységesen alkalmazható (BH 2006.383.).
- [17] Erre figyelemmel, abban a kérdésben, hogy az 1978. évi IV. törvény hatálya alatt elkövetett, de a jogorvoslat következtében a 2012. évi C. törvény hatályba lépését követően jogerősen elbírálandó bűncselekmény tekintetében az utóbbi törvény alkalmazása kedvezőbb-e, elsősorban a bűncselekmény – e két törvény szerinti – minősítéséhez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni. Ehhez képest vehető figyelembe a büntető törvény általános részében írt egyéb, a büntetés kiszabásával összefüggő, és az elbírálásra kiható rendelkezések, amelyek a kedvezőbb

büntetési tételkeret alkalmazása folytán előálló előnyösebb helyzetet akár közömbösíthetik is, és ezáltal a fő szabály, az elkövetéskor hatályos törvény szerinti elbíráláshoz vezethetnek (BH 2014.129.).

- [18] Annak a kérdésnek az eldöntése során tehát, hogy melyik törvény tesz lehetővé enyhébb elbírálást, a következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem csak az alkalmazandó büntetés neve és mértéke alapján, hanem a büntetőjogi felelősségre vonatkozó összes rendelkezés egybevetésével kell dönteni.
- [19] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezés elbíráláskor a másodfokú bíróságnak eljárásjogi kötelessége, hogy a felülbírálat keretében – a súlyosítási tilalom tiszteletben tartásával – a büntetőjogi felelősségre vonás összes kérdésében megvizsgálja az elsőfokú határozatot és döntsön rendelkezéseinek törvényességéről. A jelen ügyben is ez történt.
- [20] A védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék észlelte, hogy az I. rendű terhelt korábbi elítéléseinek feltüntetése hiányos, ezért azt kiegészítette. Rögzítette, hogy ... I. rendű terheltet
- a Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2002. június 28-án jogerős 4.B.22/2002/4. számú ítéletével adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt 9 hónap börtönre, és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. A terhelt a szabadságvesztésből 2005. november 8-án, azt kitöltve szabadult.
  - a Keszthelyi Városi Bíróság a 2005. február 15-én jogerős 8.B.406/2004/5. számú ítéletével ittas járművezetés vétsége miatt – mint különös visszaesőt – 7 hónap börtönbüntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 5 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A terhelt a szabadságvesztés büntetéséből 2006. július 27-én, azt kitöltve szabadult.
- [21] Ezekből az adatokból viszont egyértelműen megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű terhelt különös visszaesői minőségének a megállapításakor tévedett. Az elítéléssel érintett cselekmények elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 137. § 16. pontjában, illetőleg az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 31. pont b) alpontjában foglaltak szerint többszörös visszaeső az, akit a szándékos bűncselekmény elkövetését megelőzően visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltek, és az utolsó büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől a szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el.
- [22] A Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság a Bf.311/2015/13. számú ítéletében ennek megfelelően egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az I. rendű terhelt korábbi elítéléseinek azokkal az adataival, amelyek viszont már a terhelt többszörös visszaesői minőségét alapozzák meg. Miután a jelen ügyben elbírált cselekményeket a terhelt 2001 és 2011 év első fele között követte el (tényállás 1. pontja: 2003. július 7. – 2011. első fele; tényállás 2. pontja: 2009 márciusától – 2010 májusáig; tényállás 3. pontja: 2001. évtől – 2004. március 4-ig), a Keszthelyi Városi Bíróság 8.B.406/2004/5. számú jogerős ítéletéből pedig különös visszaesőként 2006. július 27-én szabadult, ezeknek az adatoknak a tükrében ... terhelt többszörös visszaesői minőségének megállapítása megfelel a büntető anyagi jog szabályainak.
- [23] A másodfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy – azon túl, hogy az I. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmények büntetési tétele mind az elkövetéskor hatályos, mind az elbíráláskor hatályos Btk.-ban azonos – az I. rendű terhelt többszörös visszaeső (korábbi Btk. 137. § 16. pont), ezért a törvény kötelező rendelkezései folytán a kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház [korábbi Btk. 42. § (3) bekezdés], és feltételes szabadságra nem bocsátható [korábbi Btk. 47. § (4) bekezdés a) pontja].
- [24] Amint azt a Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen állapította meg, az I. rendű terhelt vonatkozásában az elbíráláskor hatályos (2012. évi C. törvény) Btk. a fenti büntetőjogi felelősségre vonást érintő kérdések közül egyikben sem tartalmaz kedvezőbb rendelkezést.
- [25] Ugyanakkor a másodfokú bíróság a Btk. 2. §-ának helyes értelmezésével választotta ki az alkalmazandó jogszabályt. Miután a cselekmények elbírálásakor hatályos Btk. 81. §-ának (4)

bekezdése a halmazati büntetés szabályozása körében a korábbi Btk.-nál a többszörös (és a különös) visszaesők tekintetében lényegesen súlyosabb rendelkezéseket tartalmaz, ezért az elkövetéskor hatályos Btk. rendelkezéseit kellett alkalmazni.

3.

- [26] A terhelt alaptalanul hivatkozott felülvizsgálati indítványában a Be. 416. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt súlyosítási tilalom megsértésére.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban mindenek előtt azt vizsgálta meg, hogy az ügyben az ügyész a terhelt terhére jelentett-e be a súlyosítási tilalmat feloldó fellebbezést. A Be. 324. § (2) bekezdése értelmében az ügyész a terhelt terhére és javára is fellebbezhet, jelen ügyben azonban az ügyész az elsőfokú ítéletet tudomásul vette.
- [28] A súlyosítási tilalom alapvető szabálya, hogy az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be [Be. 354. § (1) bekezdés]. ... I. rendű terhelt terhére viszont az ügyész fellebbezést nem jelentett be, ezért a súlyosítási tilalom beállt. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság eljárásában a terhelt büntetésének a súlyosítására törvényesen nem kerülhetett sor.
- [29] A Be. 354. § (2) bekezdése szerint a vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami a bűnösségének megállapítására, bűncselekményének súlyosabb minősítésére, büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésénél súlyosabbnak a megállapítására vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés megállapítására irányul.
- [30] A Be. 354. § (2) bekezdésében meghatározott körön kívüli hátrányosabb rendelkezést célzó fellebbezés a súlyosítási tilalom szempontjából nem tekinthető a vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek. Így pl. nem oldja fel a súlyosítási tilalmat az olyan fellebbezés, amely a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, vagy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésnek a vádlott hátrányára történő megváltoztatására irányul.
- [31] Ennek megfelelően nem is minősül a súlyosítási tilalom megsértésének, ha a másodfokú bíróság a súlyosítási tilalmat feloldó rendelkezés hiányában az elsőfokú bíróság által megállapított szabadságvesztés végrehajtási fokozatnál súlyosabb fokozatot állapít meg, vagy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést a terhelt hátrányára változtatja meg.
- [32] Mindez az ellenkezőből való következtetés (argumentum a contrario) alapvető logikai értelmezési szabályával a Be. 354. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésekből is levezethető. E bekezdésben a törvény tételesen meghatározza, hogy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés hiányában, a súlyosítási tilalom folytán a másodfokú bíróság mit nem szabhat ki. Miután pedig e taxatív felsorolásban a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, valamint a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés terhelt hátrányára történő megváltoztatás nem szerepel, ennél fogva az nem is ütközik a súlyosítási tilalomba.
- [33] Általánosságban is megállapítható, hogy a büntetés végrehajtásának körébe sorolható rendelkezések hátrányos megváltoztatása a Be. 354. §-ában szabályozott súlyosítási tilalom körén kívül esik. Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a súlyosításra irányuló fellebbezés hiányában is megállapíthat szigorúbb végrehajtási fokozatot, ha attól az elsőfokú bíróság – mint jelen esetben is, vagyis a visszaesés téves meghatározásából következően – tévesen tért el (BH 1997.160.), és ebből fakadóan eltérően rendelkezhet a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében is (BH 2005.130.II.).
- [34] A Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság tehát akkor, amikor az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva kimondta, hogy a terhelt többszörös visszaeső, ehhez igazodóan a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a törvény kötelező rendelkezéséhez igazította, és a törvénynek megfelelően rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás tárgyában, ezzel a súlyosítási tilalmat nem sértette meg.
- [35] Mindezekre figyelemmel – s miután nem észlelt olyan más eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Kúria a felülvizsgálati

indítványnak nem adott helyet, és a megtámadott határozatokat – a Be. 426. §-a alapján – ... I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

- [36] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.

A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. március 20.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Szalai Csabáné Dr. Horváth Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:  
Lévai Viktória  
tisztviselő